

מה היינו אומרים אילו נשמע נאום כזה

על יהודים בפרלמנט הגרמני?

אחד הוויכוחים האופניים ביותר לכנסת התנהל ב"יום השלישי".
ב"ציון קשת" איש חרות, העלה הצעה לסדר-היום בעניין רכישת הקרקעות בידי כת גרמנים נוצרית, בזכ"ר ווייעקוב ובמקומות אחרים. מנהיגת הכת היא אשה בשם אמה ברגר, שהקהל ראה אותה בטלוויזיה. בהנמקת הצעתו, ניגן קשת על כל המיתרים של

דעתך להשוות דבר כזה? **אורי אבנרי:** אין זו הפעם הראשונה שאנו מתווכחים כאן על בעיית גרמניה, ואנו יודעים שאנו נחלקים בדעותינו בעניין זה. אינני מקבל אשמה קולקטיבית של עם שלם. אינני מוכן לקבל שגרמני דתי אנטי-נאצי שווה לגרמני אנטי-דתי שהוא נאצי. אינני מוכן לקבל שגרמני בן-30,

העניין עצמו אינו עקרוני ואינו אמוציונלי. הבה נפשיט אותו מהמיטען הריגשי, שהטעין עליו חברי הכנסת קשת, ונתעלם מהתאור כאילו קבוצה מסתורית חורשת מזימות ופועלת בסתר, חודרת לפינה אפלה של הארץ, ומי יודע מה היא עלולה לחולל... אם נפשיט את העניין מתאור דמיוני זה, ננוכה שהשאלה פשוטה למדי: האם נגביל בעלות על קרקע

מזימה של כת קיסתורית...

עות במדינת ישראל לאזרחי ישראל, או לא? כולנו מסכימים שלא.
זלמן שובל: בחלקים גדולים של שווייץ קיימים חוקים המגבילים רכישת קרקעות על-ידי זרים, כדי לא לטשטש את אופייה של שווייץ.
בן-ציון קשת: ובחלקים מסויימים ההגבלות הן בעיקר לגבי גרמנים.

אורי אבנרי: פה באים אנחנו לבעייה האמיתית: האם אנו רוצים להגביל את הבעלות על אדמות הארץ לאזרחי ישראל? אתה מציע זאת? הרי כולנו רוצים שיהודים אזרחי-הארץ ותושבי-הארץ יהיו בעלי קרקעות בישראל!

ומכאן אני בא אל השאלה השנייה: האם אתה רוצה להגביל את הבעלות על קרקעות בישראל ליהודים, ליהודים לפי ההלכה, "מי שנולד לאם יהודיה, או שהתגייר לפי ההלכה"?

אם אתה רוצה בזה, תציע חוק, שהבעלות על הקרקע בעת בישראל תותר רק ליהודים. אני לא שמעתי הצעה כזאת. אם תחשבו פעמיים, תוותרו חיש מהר על רעיון זה, שהיה מכתים את מדינת ישראל בעיני העולם כולו כמדינה בעלת סנטרסטים גזעניים, או דתיים או אתניים לגבי הבעלות על הקרקע. לפי מירע המסורת של מדינות מסויימות במזרח-אירופה.

אדוני היושב-ראש, בכל העניין הזה אין כל ממש. אני מצטער ששר-המישפטים, בפסיקים האחרונים של נאומי, נאחו בטענה שאין לה שחר; כאלו יש "מסתורין" בפרשה זו, ושאת המסתורין צריך לברר בוועדה. אילו בעל ההצעה היה בא לכנסת ומשכנע אותנו שיש כאן איזה שהוא דבר מסתורי, הגובל בריגול, הצעת השר היתה סבירה. אך גם בעל ההצעה עצמו לא התיימר לעשות זאת.

אין פה שום דבר מסתורי. מדובר בכת דתית תימחונית. אין שום מקום להתערבות של הכנסת בעניין זה, ועד כן אני מציע להסיר את ההצעה מפרד היום.

מנהיגת הכת, אמה ברגר

שנולד אחרי השואה, שווה לגרמני שהשתתף ב"שואה".

דב מילמן: כאן מדובר על העברה על דת.

פה מדובר על המסיון.
אורי אבנרי: ברור לי שהדבר הזה רווי אמוציות. ודווקא על כך אני מתלונן.

שינאת-גרמנים בפרט, ושינאת-גויים בכלל: **בן-ציון קשת:** ...בית אחרי בית, מיגרש אחרי מיגרש, חלקה אחרי חלקה, הולכים ונמכרים לזרים שבאים אליו דווקא מארץ שבניה רק מקרוב השמידו שליט מעמנו, שרפו וסקלו, חנקו ורצצו ראשים, קברו חיים וירו למות תינוקות, גברים נשים וילדים...
...העניין כולו אפוף מיסתורין. לא ברור מניין כספס הרב, לא ידוע מי עומד מאחורי כל זה, לא ברורים המניעים שלהם... אנשים מסתוריים... למה מקבלים אני שים אלה זכות-ישיבה במדינתנו? כיצד עובדים בבתי-הספר פרודסיהם ובכרמיהם מתנדבים הבאים אלינו מגרמניה...
■ ■ ■

התעניינתי מראש מה עומד לקרות להצעה זו, ואמ"רו לי שאין לי מה לטרוח. שר-המישפטים, יעקוב ש"ם שון שפירא, יסיר את ההצעה מסדר-היום, כדבר מובן מאליו.

ואמנם, השר עלה, דיבר בחריפות נגד דברי קשת, פסל את כל גישתו. ואז, לפתע, בפסיקים האחרונים ממך, הציע להעביר את העניין לוועדה — ודווקא ועדת-החוקים-והביטחון, שתבדוק אם יש "מיסתורין" ב"פרשה, כטענת קשת.

מובן שקמתי והצעתי הצעה נגדית — להסיר את העניין מסדר-היום.

אולי כדאי להביא כאן את הדברים, מפני שהם מטילים אור על אופי השיקולים ומהות הרגשות שה"כנסת נגרת לתוכם בקלות כה רבה, תחת לפעול באור פן ראציונלי ותרבותי:

אורי אבנרי: אני מציע לעשות דבר, שהייתי בטוח ששר-המישפטים יעשה אותו בעצמו, ושהוא היה עושה אותו אילו היה חופשי משיקולים קואליציוניים — לבקש להסיר את ההצעה מסדר-היום.

תשע עשיריות מנאומי של השר היו חד-משמעיות לחלוטין. ואני מצטרף אליהן בלב שלם.

כאשר דיבר הכריז-הכנסת קשת, שאאתי את עצמי לרגע: מה היינו אומרים אנחנו, אילו חבר הבונדסטאג הגרמני היה קם ונואם שם את אותו הנאום בדיוק על קבוצה של יהודים דתיים, המתנחלים בגרמניה?

בן-ציון קשת: מה אנו היינו לגרמנים ב"דור הקודם? מה אתה משווה? איך עולה על

מובן שניצח השיקול הקואליציוני, והעניין הועבר לוועדת-החוקים-והביטחון, להימחונן ולמורת-רוחו של ה"יו"ר שלה. גם כמה וכמה מח"כי המערך, שנאלצו להצביע לפי הצעת השר, התמרמרו על כך בגלוי וחודו שעמדתנו שלנו היתה נכונה.

חיים קורפו: אלה סוכנים סובייטיים! **מנחם בגין:** מי הבטיח? הרי אין לנו שלי

חיים שם.
אורי אבנרי: זוהי טענתם, ואיני סבור שהם משקרין. הם טוענים שנשלחת מהארץ הסברה מתמדת, בצורה של מכתבים, ואולי גם בדרכים אחרות, והם קיבלו תמונה מוחשית על מה מצפה להם בישראל, ולכן, כשכאבו הנה וראו, אחרי כמה ימים, שהדברים שונים לגמרי, שדירה עולה כ"רכך —

יוסף אלמוגי: מי זה "הם"? מדוע אתה צריך לומר, "הם באים", "הם טוענים"? **אורי אבנרי:** אולי לא כולם; חלק מהם. אמרתי שחברי דיברו עם כמה מעולי גרוזיה, וה"הם" מתייחס אליהם.

יוסף אלמוגי: חריגים יש בכל מקום. **אורי אבנרי:** אני מניח שיש חריגים בכל ציבור, בוודאי גם בציבור הזה.

מנחם בגין: הם גם התלוננו בפניך שאין להם בית-כנסת? **אורי אבנרי:** זה — לא. בית-כנסת אני מקווה שיש להם.

מנחם בגין: שמעתי תלונה כזאת מפי עולים מגרוזיה: טוב לנו, אבל אנחנו רוצים בית-כנסת.

אורי אבנרי: לפחות כמו ברוסיה, הם אנשים דתיים, ובין השאר הם טוענים טענה משונה: ששם היה להם יותר חופש דתי מאשר כאן.

בקיצור: צריך להיות ברור לכל עולה מהי זכותו, והזכות הזאת צריכה להיאמר לו בברור בעודו שם, ואסור להבטיח לו שם דברים שבארץ אין כוונה להג"שימם.

אורי אבנרי: לצערי, מה שאמרתי הוא נכון. אני סקרן לשמוע את דבריו של שר-העבודה, אם הוא רוצה להתייחס לסוגיה זו.

על כל פנים, כבוד היושב-ראש, את החוק הזה יש להעביר, יש לחוקק אותו במהירות.

גם אז לא פתרנו עדיין את הבעיה העיקרית העומדת על סדר-היום של המדינה בשטח זה: בעייתם של 20 אלף בני-הגזע, שאינם עובדים ואינם לומדים, וגם החוק הזה אינו מנסה אפילו לגעת בבעייתם.

מה הבטיחו לעולי גרוזיה?

אחת החוכמות בכנסת היא לדעת איך להעלות עני"ין א', המסעיר את הציבור, אגב ויכוח על חוק ב', בייחוד כשהממשלה והרוב בכנסת אינם מעוניינים כלל להעלות את הנושא המסעיר.

השבוע רציתי להעלות את עניין עולי גרוזיה. ניצלתי לצורך זה הצעת-חוק שיגרתי, שנועדה לעזור לעולים חדשים שעבדו בחו"ל כמהנדסים, אך לא הביאו עימם תעודות. נמצאת דרך לאפשר להם לעבוד גם בארץ כמהנדסים וכאדריכלים.

תוך כדי ויכוח על כך, אמרתי: **אורי אבנרי:** ...חברי דיברו בימים האחרונים עם עולים מגרוזיה, ואחת הטענות שבפיהם — הטענה בהא" הידעה — היתה שהבטיחו להם דברים בעודם שם, שפיתו אותם לעלות לארץ בהבטחה-שווא. שהבטיחו דברים שלא נתקיימו, ולא אמרו להם מהי המציאות כאן.

נמצא על האובניים כשלוש שנים. מאז נולדה הצעת החוק עצמה, חלפה שנה עד שהיא הגיעה לכנסת. לכך יש סיבה מאד פשוטה: החוגים הדי"תיים והעסקנים הדתיים דרשו את ליטרת"י הכשר שלהם.

הם היו מוכנים לעכב חוק חיוני זה, וצעדים חשובים אלה, מפני שלא הבטיחו להם את ליטרת-הבשר, ולא הבטיחו להם את חלקם בעוגה החדשה הנוצרת כאן. אינני יודע מה זה זרם דתי בלימודי החני"כות. אינני יודע מהי מסגרות דתיות, סנדרלות דתיות, הרטות דתיות, שירטוט דתית, מתימ"י טיקה דתית.

בגלל ויכוח על החלק המגיע, כביכול, לדתיים, מצאו לנכון לעכב הבאת חוק כה חשוב. אני חושב שזה דבר מהפיר!

יוסף גולדשמידט: מניין לך שהחוק עוכב? **אורי אבנרי:** אני אומר זאת מתוך ידיעה.

ואני מוכן שחוק זה לא יגיע גם היום להצבעה, בגלל אותה סיבה עצמה: מפני שעדיין לא סוכם הדבר בין סיעת המערך לבין המפלגה הדתית הלאומית.

שמחה פרידמן: מה זה קשור לליטרת-הב"שר של שקספיר?

אורי אבנרי: אני חושב שהדבר ברור ואינו טעון הסבר.

כיוון שהמפלגות הדתיות דורשות שגם מסגרת לימודית זו, מסגרת הצמודה לעניינים מקצועיים טהורים, גם בה תהיה חלוקה בין חילונים ודתיים, כמו בכל עניין אחר בארץ, התעכב החוק במשך שלוש שנים תמימות. כך אני אומר.

שמחה פרידמן: אחת אומר עוד דברים שאין להם שחר.